

Уважаеми дами и господа, добре дошли на поредното заседание на Обществения съвет по отбранителна политика! Бързам да добавя, че се радвам на този подчертан интерес към заседанията на ОСОП. Допускам, че това е и интерес към самата тема, свързана с разглеждането на параметрите на стратегическия преглед на системата за сигурност и отбрана – една достатъчно амбициозна цел, която до този момент не е реализирана в България, поне не във вида, в който ние си я представяме - като преглед и оценка на състоянието на всички елементи на системата за национална сигурност.

Искам да подчертая, че към тези близо 30 обществени организации, които участват до сега в ОСОП, беше проявен интерес и аз бях информиран, че още 29 организации са проявили желанието да изпратят свои представители и да участват в дискусиата на днешното заседание. Според мен, в рамките на своето съществуване, от момента на неговото основаване – преди осем месеца, Съвета се утвърждава успешно като един консултативен формат, което допринася за постигане ако не на консолидиране, то поне на висока степен на съгласие по всички въпроси, които са свързани с отбранителната политика, като част от политиката за национална сигурност. Ето защо, и аз, и моите сътрудници в политическия кабинет, днес имаме много сериозни мотиви да представим на Вашето внимание въпроса за дефинирането на параметрите, съответно рамката, на предстоящия стратегически преглед на системата за сигурност и за отбрана.

Започваме това обсъждане в навечерието на две годишнини, които бележат, включително и необходимостта от провеждане на този стратегически преглед. Това са седмата годишнина от членството на България в ЕС и съответно, приближаващата десет годишнина от присъединяването на България в НАТО. Отбелязвам това, включително необходимостта от коментар по темата за стратегическия преглед, още повече, че правителството в своята програма също е приело аргументите на МО и е включило тази тема в своите приоритети, в рамките на настоящата управленска програма.

Включваме темата за стратегическия преглед не само защото от последния стратегически преглед на отбраната е изминало вече едно цяло десетилетие, но най-вече, защото този стратегически преглед, който беше проведен преди 10 години, на практика изпълни своята основна мисия. Това беше мисия, свързана с трансформацията на системата за отбрана, основно с оглед присъединяването на Република България към отбранителната политика, съответно акцентите, свързани с политиката за сигурност и за

отбрана в рамките на НАТО и ЕС. Това членство е факт. Нещо повече – България, от самото начало на своето участие в НАТО и ЕС, участва активно във формирането на политиките и във взимането на решения в двете организации. Участваме достатъчно ефективно, активно, пълноценно в ръководените мисии и операции зад граница. Освен това, страната ни проведе и едно стратегическо осмисляне, белязано с приемането на стратегията за национална сигурност и всички въпроси, свързани със сигурността, включително и с националната отбранителна стратегия и Бялата книга за отбраната и въоръжените сили. На тази основа беше разработен и плана за развитие на въоръжените сили, чиито финал е в края на 2014г.

Безспорно, изброявайки всичко това, имаме основания да кажем, че България е отбелязала напредък. От нас обаче се изисква не просто да констатираме вече един конкретен резултат, а да гледаме напред и да търсим решения на новите предизвикателства. Ето защо смятам, че днес на дневен ред стои въпросът за нови решения, чрез които да надграждаме постигнатото и съответно, да намерим решенията за констатираните до сега слабости.

Динамиката на стратегическата среда за сигурност през последното десетилетие изисква от нас да оценим реалистично настъпилите промени в нея, да се опитаме да адаптираме системата за национална сигурност и отбрана, така че да отговорим на всички рискове и заплахи, които включва съвременната среда за сигурност. Тези изменения, макар и да не са фундаментални и структуроопределящи, са достатъчно сериозни, за да бъдат взети предвид в процеса на планиране, изграждане и развитие на отбранителната способност. Тук не можем да не отчетем терористичните заплахи, най-вече и това, че България, за съжаление, стана обект на терористично нападение през 2012г. Процесът е отключен и от “арабската пролет” и вече проявява своите последици и ние не можем да изключим тяхното негативно развитие. Реално се сблъскваме и с резултатите от кризата в Сирия и естествено тя е свързана с бежанската вълна и съответно, наличието на поредица от проблеми, свързани с бежанския поток.

Държа да подчертая, че днес рисковете и заплахите се характеризират с трансграничност, което поставя на изпитание националните системи за сигурност. Не можем да не отбележим сериозността на предизвикателствата пред енергийната сигурност, нарастващият деструктивен потенциал на кибер атаките и в този контекст следва да

вземем предвид и отражението на финансовата и икономическата криза върху националната икономика, и оттам – негативния натиск върху бюджетите за сигурност и отбрана, което пряко засяга и дейността на всички институции в системата за национална сигурност. Търсейки отговор на днешните и бъдещите предизвикателства, от нас безспорно се изисква и очаква да разширим и своя кръгзор на мислене. До сега много пъти, и то с основание, отбелязваме необходимостта да се освободим от концептуални стереотипи, които са по-скоро типични за отминали времена и които повече, очевидно, не ни служат. Аз обаче бих предложил да мислим по-скоро върху позитивно формиране на целите, не толкова върху негативния коментар и съответно, коментар на позитивно формулирани цели. Една от тези позитивни цели е да започнем да мислим по нов начин при планирането и осъществяването на нашата дейност, а това значи да мислим в категорията градивност, основаваща се върху висока степен на национално съгласие, особено необходимо по темата, свързана с отбраната, развитие на въоръжените сили или решенията, свързани с националната сигурност. Следвайки тази логика, не можем да не стигнем до идеята, че предвид параметрите на настоящата динамична и изпълнена с предизвикателства стратегическа среда, на национално ниво трябва да възприемем един нов подход на преглед на системата за сигурност и всъщност именно това стои в основата на философията на предстоящия стратегически преглед на сигурността и отбраната.

За първи път, подчертавам това, ние ще се опитаме да разгледаме целия сектор за сигурност във всички негови аспекти, които се стремим да обединим в един процес на преглед и на отбрана, и на вътрешна сигурност. Освен, че отговаряме на утвърждаващата се глобална тенденция, която постепенно преодолява границите между различните елементи на понятието сигурност, имаме нарастващо взаимодействие, съответно, взаимно усиливане между вътрешните и външните рискове и заплахи, между военни и невоенни предизвикателства, съответно това изисква от нас и да търсим нови подходи и инструменти за тяхното неутрализиране. Подобно разсъждение изисква от нас не само по-добро взаимодействие с наши съюзници, но обърнете внимание върху това – постигане на по-добро междуинституционално сътрудничество. Необходимо е да се търси общия ефект в работата на всички структури, които имат отношение към националната сигурност, така че цялостният ефект върху тяхната работа да бъде по-голям от механичния принос на всяка една от тези институции, взети по отделно. Това изисква укрепване и разширяване

на изградени междуинституционални връзки и развитие на механизми за взаимодействие между тях.

Министерство на отбраната, което носи главната отговорност за военната сигурност на страната отдавна е възприело този принцип и работи за неговото реализиране на национално ниво. Като пример на взаимодействие мога да посоча нашите отношения с Министерство на външните работи, така че отбранителната политика да бъде максимално в подкрепа на външнополитическата стратегия на държавата. Убеден съм, че тепърва имаме още по-голям потенциал за развитие в това отношение с всички останали ведомства, ангажирани със сигурността на държавата. Тук мога да посоча ДАНС, Министерството на вътрешните работи, различните агенции, които имат отношение към темата за сигурността на информацията, за защита на личните данни, и разбира се, борбата с организираната престъпност и елементите на вътрешната сигурност.

Искам да подчертая в този контекст, че все повече ще разчитаме на приноса на неправителствения, на академичния сектор, с чиято експертиза се надявам да постигнем по-голям ефект в нашата дейност. За пореден път ще напомня, че в рамките на този стратегически преглед на сигурността и отбраната и към неговата интегрална част ние също ще проведем и нов преглед на структурата на българските въоръжени сили. Това ще ни помогне да осигурим по най-ефективен начин изпълнението и на нашите конституционни задължения и нашите ангажименти към системата за колективна отбрана на НАТО и тези, които са по общата линия на политиката за сигурност и отбрана на ЕС.

Третият елемент на този подход на преглед ще бъде програмата за инвестиции в отбраната, т.е. всичко онова, което ни е необходимо да осигурим като ресурси и да реализираме като проекти за превъоръжаване и модернизация на българските въоръжени сили.

Няма никакво съмнение, че провеждането на стратегически преглед ще бъде един достатъчно дълъг и сложен процес, който ще продължи поне една година. Резултатите от този преглед ще бъдат решаващи за развитието на целия сектор за сигурност в дългосрочен план. За това, подчертавам, е необходима широка обществена подкрепа и съгласие. Ние, разбира се, ще разчитаме на подкрепата на Народното събрание, което трябва да утвърди и резултатите от този преглед.

Така формулираната тема на днешното заседание разчита на Вашите коментари и предложения по редица въпроси, по-важните от които биха били следните:

Първо – обхват на дейността или на дейностите по стратегическия преглед. Второ – проблеми и решения за междуведомствено взаимодействие.

Трето – принос на неправителствените и на академичните организации и структури.

И четвърто – подходи и организация за провеждане на стратегическия преглед.

Завършвам с очакването и надеждата за добри и ефективни резултати от днешното обсъждане.

Благодаря Ви за вниманието! Заповядайте!